

Om de biomassadoelen van het energieakkoord te halen is visie en beleid nodig op het mobiliseren van biomassa

Verslag van de workshop 'Nederland en de biobased economy'

Alterra Wageningen UR
3 juli 2014, 12.30-18.00 uur

Het hele concept van de *biobased economy* staat of valt met de continue beschikbaarheid van voldoende houtige biomassa tegen aanvaardbare prijzen, en onder realistische criteria. Dit kan deels verkregen worden uit het Europese bos, en in principe is veel houtige biomassa aanwezig dat op dit moment nog niet geoogst wordt. Ook is bekend dat de oogst op veel plaatsen in Europa duurzaam verhoogd kan worden. Toch zijn er bepaalde factoren die moeten worden veranderd om de toename in mobilisatie van biomassa uit bos te laten gebeuren.

Het vergroten van het biomassa aanbod tegen aanvaardbare prijzen, duurzaam, en volgens een continue stroom is een enorme uitdaging. Het Simwood EU project gaat daarop in. Simwood zoekt oplossingen voor de mobilisatie van hout uit het Europese bos en het oplossen van belemmeringen t.a.v. een verhoogde mobilisatie. Simwood heeft o.a. in Gelderland en Overijssel een case studie lopen waarin gekeken wordt hoe boseigenaren gemotiveerd kunnen worden om te oogsten

Op 3 juli j.l. verzamelden zich 53 vertegenwoordigers van onderzoek, bosbouwpraktijk, beleid, energieproducenten en NGO's. Zij bogen zich over de vraag waar de houtige biomassa vandaan moet komen om te voldoen aan de grote vraag naar biomassa voor het halen van de doelstellingen in het Energieakkoord en het realiseren van een hogere productie van nieuwe biobased producten die in ontwikkeling zijn.

De verwachting is dat alleen al onder het Energieakkoord een vraag ontstaat van meer dan 10 miljoen ton houtige biomassa, hoewel ook werd geconstateerd dat de exacte omvang moeilijk is in te schatten vanwege variatie in verschillende gebruiksopties. Maar om de omvang van de vraag toch in een perspectief te plaatsen is het van belang deze 10 miljoen ton houtige biomassa af te zetten tegen de grootte van de Nederlandse houtoogst die een half miljoen ton per jaar betreft. De consensus was dat er in de toekomst veel meer houtige biomassa geoogst moet gaan worden.

Daarnaast is het ook mogelijk om andere houtige biomassastromen te mobiliseren zoals agro-residuen en biomassa uit onderhoud van de omgeving. Onderstreept wordt echter door alle deelnemers dat mobilisatie alleen vergroot kan worden als er een biomassa vraag naar lokale biomassa van de grond gaat komen.

De huidige SDE+ subsidie op bijstook lijkt echter niet te leiden tot een hogere lokale vraag naar biomassa of mobilisatie daarvan. Enkele deelnemers geven zelfs aan dat deze de reguliere houtmarkt verstoort en mogelijk inefficiënt grondstofgebruik stimuleert. We moeten eerst streven naar hoogwaardige toepassingen, en pas daarna verbranden. Hierover waren de meeste participanten het wel eens, maar men onderkende ook dat juist door een toename in de vraag de mobilisatie ook toeneemt. Vervolgens zal de aanwending van die gemobiliseerde stroom leiden tot meer gebruik van de biomassa in alle sectoren waarbij cascadering in gebruik voorop moet blijven staan. Sturing op

duurzaam gebruik, vanuit een resource efficiency principe, blijft dan ook nodig hoewel dit deels al wel gebeurt via de markt. Energieproducenten kunnen immers niet de prijzen betalen die producenten van biomaterialen en biochemicals kunnen betalen. Toch zorgt de krapte in het aanbod er voor dat het voor alle biomassa vragende sectoren een probleem blijft om productielijnen op te zetten met een lagere carbon *footprint*.

De deelnemers onderstrepen dat het van belang is dat we in Nederland met een hogere *sense of urgency* gaan nadenken over wat we kunnen doen binnen Nederland en de EU om nu en in de komende jaren meer houtige biomassa duurzaam te mobiliseren uit onze bestaande bossen. De grote energieproducenten zetten op korte termijn vooral in op import van houtpellets uit de Verenigde Staten. Voor de regionale energiemarkt en regionale biobased productiecapaciteit is de Nederlandse en Europese potentie van belang. Om diverse redenen is dit een uitdaging:

- de bosbouwpraktijk wordt niet of nauwelijks betrokken in de Energieakkoord onderhandelingen;
- en veel bosbouw ervaring is de laatste decennia verloren gegaan.

In het Nederlandse bos is nu al duidelijk te zien dat het jongere bos in de toekomst minder zal gaan produceren. De mobilisatie wordt in de toekomst dus nog moeilijker.

Voor acceptatie van gebruik van houtige biomassa is het van groot belang dat het hout duurzaam geproduceerd wordt. Hiervoor zijn realistische criteria nodig. Certificering heeft al geholpen in die richting, maar te veel criteria zorgen voor nog meer krapte op de markt, en hogere prijzen. De EU heeft nu een Europees duurzaamheidspanel opgericht, dat voor duidelijkheid en richtlijnen voor alle EU landen moet gaan zorgen. In Nederland zijn de onderhandelingen over aangescherpte duurzaamheidscriteria voor bij- en meestook in volle gang. Diverse sprekers gaven aan dat voor kleinere/binnenlandse biomassaproductie minder strenge certificeringscriteria zouden moeten gelden.

Acties worden voorgesteld in het actieprogramma 'Duurzame biomassa 2020', van het Platform Hout Nederland en de Vereniging van Bos en Natuur Eigenaren. Hierin worden een aantal acties voorgesteld die de partners van het convenant in samenwerking met de overheid kunnen uitvoeren. Deze acties betreffen zowel het vergroten van de oogst van (duurzame) biomassa in Nederland, als het vergroten van de aanwending van biomassa in daarvoor geschikte installaties.

Programma

12.30 uur: ontvangst

13.15 - 13.25 Opening: Gert-Jan Nabuurs (Alterra): Uitdagingen in biomassa mobilisatie

13.25 – 13.40 Dorette Corbey: Duurzaamheidscriteria: overzicht en beleid

13.40 – 14.00 Peter-Paul Schouwenberg (Essent / TKI BBE): Ervaringen met de centrale in Cuijk en TKI programma's

14.00 – 14.20 Willem Wiskerke (Greenpeace): NGO perspectief

14.20 – 14.40 Bart Dehue (NUON/Vattenfall): Kansen en bedreigen voor lokale en internationale biomassamarkten

14.40 – 15.15 koffie/thee

Praktijk in Nederland en EU

- 15.15 – 15.35 Jaap van den Briel (Platform Hout Nederland):
Positie versterking van inzet hout(vezel) voor de Nederlandse biobased economy; aansluiting met de producenten
- 15.35 – 15.55 Fokke Goudswaard (Platform bio-energie): Het perspectief van het bio-energie bedrijfsleven
- 15.55 – 16.15 Berien Elbersen (Alterra): Beschikbare biomassa EU
- 16.15 – 16.30 Wolter Elbersen (FBR): Belang van mobiliseren van biomassa
- 16.30 – 17.30 Discussie & identificatie vervolgacties (o.l.v. Dorette Corbey):
- uitdagingen voor mobilisatie uit Europese en Nederlandse bos
 - langjarige en duurzame markt ontwikkelen: welke incentives
 - oplossingsrichtingen voor voldoende mobilisatie van houtige biomassa voor de *biobased economie*
 - vervolgacties
- 17.30 – 18.00 Afsluitende borrel

Organisatie/contact

Gert-Jan Nabuurs & Berien Elbersen (Alterra)
Patrick Reumerman (BTG)
Wolter Elbersen (FBR)

Voor informatie: 06 10559433

Het **Simwood** EU project gaat in op de mobilisatie van hout uit het Europese bos en het oplossen van belemmeringen t.a.v. een verhoogde mobilisatie.
Biotrade2020+ creëert een tool waarmee beschikbaarheid en duurzaamheid van lignocellulose biomassa uit andere regio's dan Europa getoetst kan worden.

Deelnemers lijst